

TEKNIIKAN HISTORIA

Tekniikka eriytyi taiteesta joskus 1600-luvulla. Tapahtuma ei tietenkään ollut yhtäkinen, vaan kesti useita sukupolvia, ennen kuin kaunotaiteet erottuivat osaamisesta, jota nykyään kutsumme insinööriyöksi. Leonardon aikana asiat kulkivat vielä aika lailla käsi kädessä.

Tekniikka on talouden velipuoli. Osin tästä syystä tekniikka käyttäytyy kovin eri tavoin kolmanteen sisarukseen, tieteeseen verrattuna. Tiede on luonteeltaan avoin, siinä missä tekniikka pukeutuu juroon hämäläisen asuun. Tekniikka ei halua paljastaa kaikkia salaisuuksiaan, varsinkin kun pikkuväli Talous vahtii mustasukkaisesti taitajan tekemisiä.

Sisaruksista Tieteen käyttäytymistä voidaan ehkä jotenkin ennustaa. Ei sitäkään vakavamielisesti, yllätyksiä tulee ajan kuluessa. Tekniikka puolestaan on usein täysin arvaamaton. Talouden ennustettavuutta monet ekonomistit pohtivat työkseen, tulosten onnistumista voimme seurata päivän lehdistä.

Tekniikan kulku selviää usein vasta ajan myötä, tämä sisaruksista kasvaa nopeasti ja muuttaa asuntoa vikkelaan. Jos tekniikan kehityksen ennustaminen olisi ollut mahdollista, asuisimme jo Kuussa ja Marsissa, ja maailmasta olisi nälkä jo poistunut ilmiö. Näin ei valitettavasti ole tapahtunut.

Tekniikan historia on myös arvaamaton ilmiö. Menneisyys muuttuu ymmärrettäväksi, kun muistamme että tekniikka oli alun perin taiteen lähisukulainen. Kuinka kirjoitetaan osaamisen tarinaa?

Tärkeintä on varmasti muistaa tekniikan tarinasta kiinnostuneen tarpeet. Kuten muissakin tieteissä tutkimuskysymys määrää lopulta tarinan asettelun ja juonen, tarina voidaan kertoa monella eri tavalla, eikä mikään niistä ole varsinaisesti oikein. Historian tutkimus edistyy keskustelun ja pohdintojen kautta, julkaistun keskustelun avulla.

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Tekniikan Historian Seura ry muutoksessa Kimmo Antila	5
Tekniikkaa yliopistosta teollisuuteen: Karl Axel Ahlfors (1874–1961) vesiturbiinin kehittäjänä 1900-luvun alkupuolella Sampsu Kaataja	7
Oppineiden insinöörien tittelit ja tunnukset Panu Nykänen	20
Fyysikko suomalaispanssarien kriittikona ja kehittäjänä: Erkki Laurila suojeluskunnassa ja talvisodassa Petri Paju	30
Veistosten valmistus Suomessa: Kuvanveistotaiteen tekniikan ja materiaalien historiaa 1890–1920 Mari Tossavainen	39
Museot ja näyttelyt Tekniikan tarinamatolla (Marianna Karttunen)	53
Arviot Venäjän ja Suomen taloussuhteiden puntarointia (Veijo Kauppinen)	55
Tutun sodan tuntemattomat kuvat (Tiina Männistö-Funk)	56
Uutiset	58
Abstracts	62

Näin käsitys menneisyydestä tarkentuu ja kiertyy todennäköisesti oikean näkemyksen suuntaan. Kunnes seuraava sukupolvi esittää uuden tutkimuskysymyksen ja tavan, jolla lähteistöä pitäisi lähestyä.

Tekniikan historia ei ole eksakti ja ryhdikäs luonnontiede. Puolet tekniikan historian kirjoituksesta on peritty taiteelta.

Tämän TW-lehden kaksoisnumeron viimeisen artikkelin toimitti Katariina Mauranen, joka nyt jättää päätoimittajan tehtävät. Numeron vastaavana toimittajana on Panu Nykänen. Lehden vuoden 2016 numerot toimitetaan tavanomaiseen tapaan uuden päätoimittajan johdolla.

Panu Nykänen

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 36 e/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampsa.kaataja@uta.fi, tai seuran [www-sivujen](http://www.ths.fi) kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Normaalipostissa lähetettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 1/2016 5. helmikuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielihiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.